

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ ในการแก้ปัญหาการผลิตเกลือสินเธาว์ และผลกระทบจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบล โคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ สอบถาม จำนวน 2 ชุด โดยก่อนที่ได้ทำการสร้างเครื่องมือได้ศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษามาประกอบในการสร้างแบบ สอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการจะศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการผลิตเกลือในเขตตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ กลุ่มผู้ประกอบการเกลือสินเธาว์ จำนวน 13 ราย

1.2.2 กลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบล โคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 202 ราย ได้สุ่มขนาดตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 135 ราย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยการคำนวณทางสถิติ (Yamane Taro. 1973 : 727) ดังนี้

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \text{ (เมื่อความเชื่อมั่นได้ของการเลือกตัวอย่าง = 95 \%)}$$

เมื่อ	n	แทน	จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการผลิตเกลือสินเธาว์
	e	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = n = \frac{202}{1 + 202(0.05)^2} = 134.22 \text{ คน}$$

จากการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 134.22 คน ซึ่งเป็นเศษส่วน ผู้วิจัยจึงได้ปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 135 คน

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัดส่วนจำนวนตัวอย่างโดยประมาณในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	สัดส่วนร้อยละ (คน)	สัดส่วนตัวอย่าง (คน)
2	โคกพระ	2	1	2
4	หนองแขวง	42	21	28
5	ลุมพุก	37	18	24
6	โนนค้อ	7	3	4
7	หนองไร่	47	23	31
8	คอกม้า	16	8	11
10	เหล่า	1	1	1
14	โนนค้อพัฒนา	13	6	8
15	ค้อม้าพัฒนา	37	19	26
รวม		202	100	135

1.3 พื้นที่เป้าหมาย คือ ตำบลโคกพระ ประกอบด้วย หมู่ที่ 2 บ้านโคกพระ หมู่ที่ 4 บ้านหนองแขวง หมู่ที่ 5 บ้านลุมพุก หมู่ที่ 6 บ้านโนนค้อ หมู่บ้านที่ 7 บ้านหนองไร่ หมู่ที่ 8 บ้านคอกม้า หมู่ที่ 10 บ้านเหล่า หมู่ที่ 14 บ้านโนนค้อพัฒนา หมู่ที่ 15 บ้านค้อม้าพัฒนา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาครั้งนี้

2.1.2 ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนตำบลโคกพระ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ และผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากการผลิตเกลือสินเธาว์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 กำหนดขอบเขตข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบรอบแนวคิดในการศึกษาที่ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ และผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแนะนำแก้ไขปรับปรุง

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

2.2 การทดสอบและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

2.2.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และวิจารณ์คำถามแต่ละข้อเพื่อให้ตรงตามเนื้อหา และตรงตามตัวชี้วัดที่ต้องการและครอบคลุมเนื้อหา ก่อนนำมาแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ประกอบด้วย

- 1) ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ ศษ.ด. (ประชากรศาสตร์) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 2) นายกำจร หุ่นวิรุฑุล ตำแหน่ง อุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
- 3) นายบุญญฤทธิ์ เคนทวาย ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) ตำแหน่ง หัวหน้ากองช่าง (นักบริหารงานช่าง 6) เทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2.2 ตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่นได้ (Reliability) ของเครื่องมือด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบการเกลือสินเธาว์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าทำการหาค่าจำแนกรายด้าน ด้วยการทดสอบค่า t -test ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ แล้วนำข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาเป็นคำถาม แล้วหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.9062

2.3 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

2.3.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้ประกอบการกิจการเกลือสินเธาว์ใน ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) อาชีพหลัก 4) ระดับการศึกษา 5) รายได้เฉลี่ย จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามลักษณะการประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 ข้อ เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบตาม ลักษณะการประกอบกิจการเกลือสินเธาว์

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการเกลือสินเธาว์ในการ แก้ปัญหาการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบตามการ มีส่วนร่วมของผู้ประกอบการเกลือสินเธาว์ เกณฑ์การวัดเป็นจำนวนคะแนนรวม จากการตอบคำถาม ดังนี้

ถ้าตอบใช่ ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

2.3.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการ ผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ข้อคำถาม ทั้งหมด 1 ตอน คือ ผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ในตำบล โคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามกำหนดเป็นมาตราวัด 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท สเกล โดย ให้ค่าคะแนนผลกระทบที่เกิดจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบประมาณค่าโดยให้ค่าคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ซึ่ง (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2542 : 138)

5 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

4 หมายถึง ระดับปัญหามาก

3 หมายถึง ระดับปัญหาปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย

1 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นผู้วิจัยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปถึงผู้ประกอบการกิจการเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการผลิตเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.2 เข้าพบนายอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการศึกษาคั้งนี้ พร้อมทั้งขอความร่วมมือและขอความอนุญาติเข้าเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3.3 ส่งหนังสือแนะนำตัวของผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการกิจการเกลือสินเธาว์ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบการกิจการเกลือสินเธาว์ในตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้ทำการกรอกแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

3.4 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 30 วัน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลจนครบถ้วน

3.5 แล้วแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนแล้ว นำไปจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อ แต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นได้นำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ใช้เวลาดำเนินการตามขั้นตอน จำนวน 30 วัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้น ได้นำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไป และตัวแปรอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ เช่น ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ในการแก้ปัญหาการผลิตเกลือสินเธาว์ ใช้เกณฑ์การวัด เป็นจำนวนคะแนนรวมจากการตอบคำถามการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการใช้ค่าคะแนนรวมเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัด ดังนี้

ค่าคะแนน 0.00 – 1.66 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย

ค่าคะแนน 1.67 – 3.33 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนน 3.34 – 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก

4.2.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ย กับตัวแปรตามคือ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการเกลือสินเธาว์ในการแก้ปัญหาการผลิตเกลือสินเธาว์ในเขตตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์แบบตารางไขว้ (Cross tabulation) และค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ถ้าผลการวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะหาขนาดความสัมพันธ์โดยใช้ Cramer's Modified Coefficient of Contingency โดยแนวทางในการแปลความสัมพันธ์ใช้หลักดังนี้ (ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ, 2538 : 120)

ค่าของ Cramer's V	แสดงว่า
1	สองตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างสมบูรณ์ (Perfect association)
.761 - .799	สองตัวแปรมีความสัมพันธ์สูงมาก (Very strong association)

.291 - .760	สองตัวแปรมีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate association)
.001 - .290	สองตัวแปรมีความสัมพันธ์น้อย (Weak association)
0	สองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ (Non association)

4.2.3 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) เปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	ปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ปัญหาน้อยที่สุด